

Sygn. akt VP 203/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

16 listopada 2018 roku

Sąd Rejonowy / Okręgowy w Rybniku V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy:

Protokolant: starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

przy udziale ./.

po rozpoznaniu 16 listopada 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko Spółce (...) S.A. w B.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

1. oddała powództwo,
2. odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania.

Sygn. akt V P 203/18

UZASADNIENIE

W pozwie (odwołaniu), a następnie na rozprawie w dniu 20.06.2018 r. powód A. P. wniósł o zasądzenie mu od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że nie zgodził się na zmianę warunków pracy i płacy w zakresie utraty prawa do deputatu po przejściu na emeryturę w wyniku czego rozwiązano z nim umowę o pracę w dniu 28.02.2015 r., i dniu 1.03.2018 r. przeszedł na emeryturę, do której prawo miał już ustalone 6.12.2014 r.

W odpowiedzi na ww. pozew strona pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powód nie jest „osobą uprawnioną” w rozumieniu ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971), gdyż w momencie przejścia na emeryturę i pobierania tego świadczenia nie przysługiwało mu prawo do bezpłatnego węgla.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód A. P. w wyniku odmowy przyjęcia wypowiedzenia zmieniającego z 5.11.2014 r. w zakresie utraty prawa do bezpłatnego węgla po przejściu na emeryturę, rentę lub świadczenie przedemerytalne rozwiązał z (...) SA Oddział

KWK (...) w R. umowę o pracę z dniem 28.02.2015 r. Od 1 marca 2015 r. przeszedł na emeryturę, do której prawo miał ustalone już od 6.12.2014 r.

W wyniku porozumienia z dnia 20.12.2004 r. pomiędzy Zarządem (...) SA, a organizacjami związkowymi emeryci i renciści, a także osoby przebywające na świadczeniu przedemerytalnym miały prawo bezpłatnego deputatu węglowego (załącznik nr 14 Porozumienia). Uchwałą nr 875/2014 z dnia 19.09.2014 r. Zarząd (...) S.A. wypowiedział postanowienia ww. Porozumienia wyniku czego z dniem 1.01.2015 r. nastąpiła likwidacja prawa do tego świadczenia w stosunku do ww. osób.

Decyzją z dnia 5.02.2018 r. nr 5/N/NP/ (...) /AS/06 (...) strona pozwana odmówiła powodowi wypłaty świadczenia z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że przejścia powoda na emeryturę nastąpiło w czasie, kiedy przepisy zakładowe (...) S.A. nie przewidywały już dla emerytów prawa do bezpłatnego węgla

Dowód: akta osobowe, decyzja z dnia 5.02.2018 r. k. 4 (akta V P 207/18), uchwała nr 875/2014

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów i przesłuchania wstępnego powoda, które wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny i wyrazisty obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy, który co do zasady nie był sporny między stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Powód żądał zasądzenia od strony pozwanej świadczenia rekompensacyjnego w wysokości 10 000 zł powołując się na przepisy ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971) podnosząc, iż uważa, że nie zgadzając się w 2014 r. na zmianę warunków pracy i płacy w zakresie utraty prawa do bezpłatnego węgla po przejściu na emeryturę, rentę lub świadczenie przedemerytalne, te uprawnienia nadal zachował.

Świadczenie rekompensacyjne przysługuje osobie uprawnionej w wysokości 10 000 zł (art. 3 w zw. z art. 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy „osobą uprawnioną” do przedmiotowego świadczenia jest:

a) emeryt i rencista mający ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej „rentą”, i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

b) wdowy, wdowcy i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a.

Ustawa z dnia 12.10.2017 r. jest ustawą specjalną i nie jest możliwe- wbrew sugestii powoda- rozszerzająca interpretacja jej przepisów. Powód nie spełnia warunków ustawy- nie jest osobom uprawnioną do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego. Powód w momencie przejścia na emeryturę i rozpoczęcia pobierania tego świadczenia (1.03.2015 r.) nie był jako emeryt uprawniony do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które to uprawnienie następnie utraciłyby dopiero moc obowiązującą. Odmowa przyjęcia wypowiedzenia zmieniającego nie spowodowała- wbrew przekonaniu powoda- że uprawnienia te powodowi w marcu 2015 r. nadal przysługiwało. (...) SA (do której należała KWK (...)) skutecznie bowiem doprowadziła z dniem 1.01.2015 r. do likwidacji prawa do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów (Uchwała Zarządu (...) S.A. nr (...) z dnia 19.09.2014 r. wypowiedzianej postanowienia Porozumienia z dnia 20.12.2004 r. dające wcześniej takie prawo emerytom i rencistom). Powód musiał zapewne mieć świadomość powyższego, gdyż do chwili obecnej nie dochodził tych roszczeń od byłego pracodawcy. Z uzasadnienia projektu przedmiotowej ustawy oraz z wypowiedzi medialnych posłów oraz ministra właściwego do spraw gospodarki wynika, że ustawodawca miał świadomość, że ustawa nie obejmie wszystkich grup osób, które utraciły w przeszłości prawo do deputatów węglowych. Ustawodawca ograniczył to świadczenie tylko do emerytów,

rencistów i wdów, wdowców, sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po ww. osobach. Nie ma zatem powodów aby stosować w niniejszej sprawie wykładnię systemową i celowościową w wyniku której powód miałyby zostać objęty regulacją ustawy, gdyż wykładania językowa i historyczna przepisów ustawy jest precyzyjna, jasna i zrozumiała - powód nie spełnia ustawowych kryteriów „osoby uprawnionej”, gdyż ustawodawca nie chciał objąć tej grupy osób tą regulacją. Istotny jest również fakt, iż zgodnie z art. 6 ww. ustawy rekompensaty są finansowane z dotacji celowej przyznanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, a zatem świadczenie rekompensacyjne nie wynika z jakiegos wcześniejszego stosunku zobowiązaniowego istniejącego pomiędzy powodem a stroną pozwaną, nie jest wypłacane z prywatnych środków finansowych strony pozwanej (spółka ta jest jedynie podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę świadczenia realizowanego z budżetu Państwa). Nadto zauważyć należy, iż np. powód otrzymywał deputat węglowy do czasu przejścia na emeryturę, a zatem byłaby w sposób nieuprawniony w uprzywilejowanej sytuacji-otrzymałyby świadczenie z tego tytułu dwukrotnie.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie ww. przepisów, orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Strona pozwana wygrała postępowanie i należy jej się zwrot kosztów procesu, jednak zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Odstępując od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na okoliczności sprawy- uzasadnione przekonanie powoda o słuszności dochodzonego roszczenia oraz jego sytuację materialną.

Zastosowanie przez sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r. II CZ 223/73). O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" w rozumieniu art. 102 kpc decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę. Jeżeli prowadzi ona proces w sposób nielojalny, np. przez usiłowanie wprowadzenia sądu w błąd, albo celowo dąży do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów, to taka strona nie zasługuje na potraktowanie jej w uprzywilejowany sposób i na zwolnienie od zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r. II CZ 210/73).

Powód, występujący w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc pozew (odwołanie) pozostawały w subiektywnym przekonaniu o tym, że jako osoba która nie zgodziła się na zmianę warunków pracy i pracy w zakresie prawa do deputatu węglowego ma nadal zachowane uprawnienia do deputatu węglowego i z tego tytułu należy mu się świadczenie rekompensacyjne. W momencie wnoszenia pozwu nie było analiz prawnych ani orzeczeń które interpretowałyby przepisy ustawy, a termin do wniesienia pozwu był terminem zawitym. Mylący dla powoda był również fakt, iż jeszcze przed 1.01.2015 r. miał on już ustalone prawo do emerytury.

Udział pełnomocnika pozwanego ograniczył się z kolei tylko do złożenia standardowej (według wcześniej przygotowanego wzoru) odpowiedzi na pozew i wniosku o zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pozwanego nie był obecny na rozprawie w dniu 20.06.2018 r., jak również w dniu 16.11.2018 r. Za uwzględnieniem wniosku powoda przemawiała także jego trudna sytuacja finansowa, którą przedstawił na rozprawie 20.06.2018.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 623) w zw. z art. 102 kpc, iż w sprawie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania (pkt 2 sentencji).